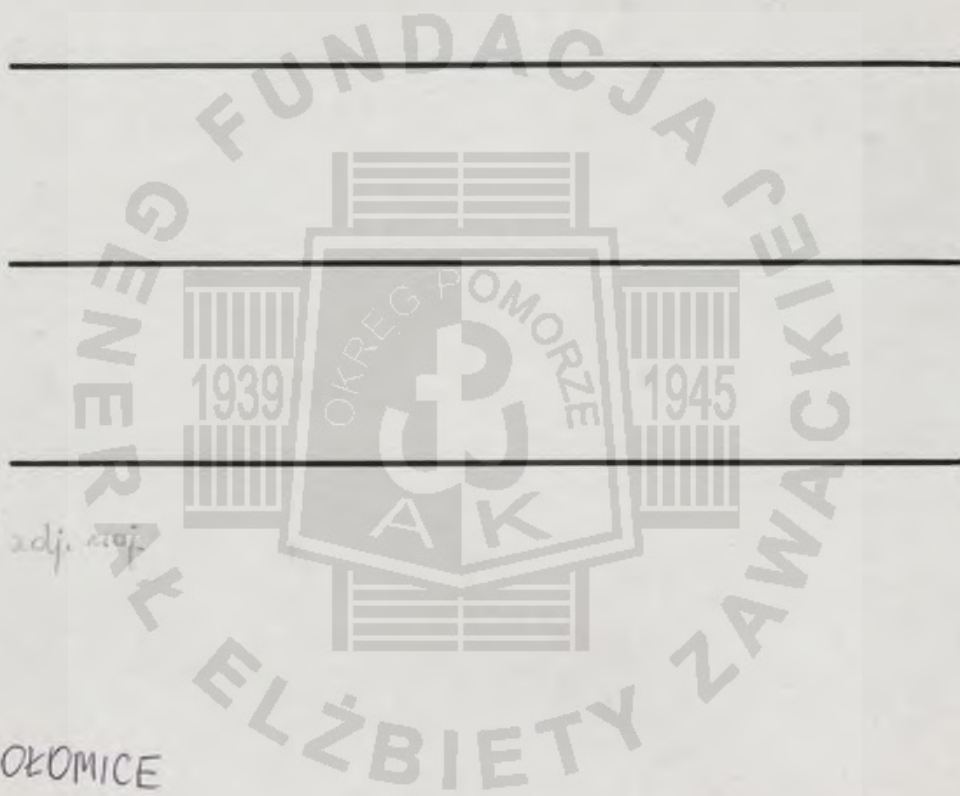

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

A. Daj. 2014

1 edj. rozj.

67-320 MOKOMICE
ul. J

edj. rozj. 1

LWP

szel. **PIWOWARSKA** Janina

zam. Żak

2ob. rozj. rozj.

876/WSK
1

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

876/48k

PIKOWARSKA Janina

zem. Łak

I./1. Relacja ✓ k. 2. s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora ✓ k. 3. s. 6

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓

II) Relacja

Relacja Pirosowskiej Janiny zam. Łok
sporządzona według schematu relacji o wojennej służbie
kobiet-zołnierz w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945.

Relacja podpisana w Gornorzeczu z datą 12 XII 1997r.

złapis org. k. 2. s. 1-4

Relacja przekazana do Fundacji Inna Krótkowskiej w 1997r.

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona

PIWOWARSKA. - od 1949 ŻAK Janina

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

6.VI.1923 JASIEŃ gmina ŻUSKOCHMIELNIK pow. BÓSKO ZDRÓJ

3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

STANISŁAW, KATARZYNA - PISARCZYK. - rolnicy.

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

ŻAK JANINA. 67-320 MAŁOMICE

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

PODSTAWOWE.

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

wieś JASIEŃ 28-110 CHMIELNIK.

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?? /

Pomoc domowa - KESZAŁA K WARSZAWY
u. P. BYSTRZYCKICH.

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodaliczja Mariańska

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

SŁUŻBA SANITARNA

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

Po zbombardowaniu Warszawy wyjechałam na Kholm - pracownikiem w gospodarstwie (mobilizacja)

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

06.1944r

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

05.1945r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

SZEREGOWIEC.

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

Przeszkolenie poborowej

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

1/13

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

SZEREGOWIEC.

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

"Drogiemu Medal "Zostawionym na polu chwały" Medal za udział w walkach
o Berlin, Medal Związku i Walki 1945, Medal za Odwagę i Męstwo, Białki, Odeńskie
gymnazjum, Medal za zwycięstwo nad Terminatorem w wielkiej wojnie, Krzyż Zasługi
V. ZYCIORYS POWOJENNY Orderu Odrodzenia Polski.

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

Po wojnie pracowałem w FWP w Motomiele. Jestem wolny od 1978r.
mieszkałem z najmłodszym synem w mieszkaniu 60m² na 4 osoby.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

Poszukiwanie mieszkania, kilkakrotne zmienianie miejsca
zamieszkania. Trudności z powodu stresu przeżytego podczas wojny.

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ~~ogólnego stanu~~ zdrowia, renta inwalidy
wojennego, renta ~~rolna~~, renta ~~wdowska~~, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

Renta inwalidzka z ogólnego stanu zdrowia grupa II

4. Obecny stan zdrowia

zły - ciągłe leczenie różnych chorób.

I/1/4

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała
Szpital psychiatryczny Cibola.

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Ciepła praca, rodzinna woli, wywołanie nerwowego w roboty do Niemiec. Mam tuje dzieci, dwóch synów i córki. Dzieci moje wykształcenie zawodowe. Pozakładali własne rodziny. Mój brat i troje prawnucząt.

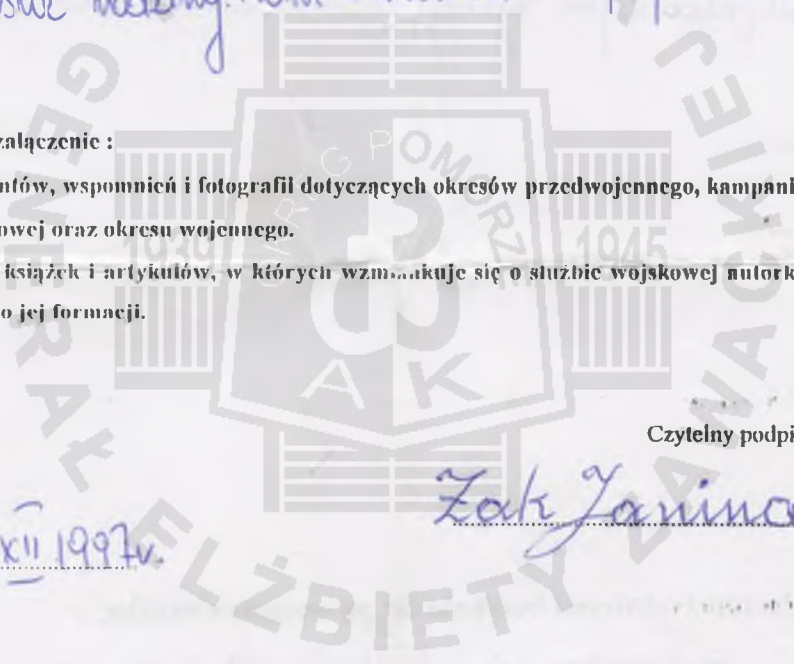
Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Zofia Janina

Data 12.XII 1997r.

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące rehatona

Ankieta opracowana przez Królikowską Janę z W.-a
w 1967r. (21 pytań skierowana do kombatantów I i II AUF)
i celu poznania ich losów po wojnie. Wypełniona przez Janinę
Pórowską, zam. Lok. nr 3, s. 1-6

876/WSK

I/3/1

4/11

5/41

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia .....1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedlił się: / odpowiednio podkreśl/
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
na wsi.
 w osiedlu.

Dlaczego: *Dlatego że Rodzice byli ino wsi*

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

*start mój był taki że pierwsze lata to był Rodziny
 domi później wychowaniem nie wiem odryskanie.
 do Wsi w w. Turskiego do pracy P. Q. R. i powierzenie
 do Robot 1962 roku. dopiero 62 roku odbyłem
 Wsi w. Turskiego. Gdzie dostaliśmy się do pracy
 w Fabryce Wyrobów Bluzowych w. Turskiego.
 Gdzie praca do obecnej chwili.*

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
przyjaciele,
państwo,
społeczeństwo,
instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
tak,
nie.
Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:
- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się.

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą, 1945
- " " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś: *4 klas szkoły podstawowej*

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: *prac. biurowa*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *1300 zł*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie:

*2 pokoje i kuchnia. Łazienka. 318
pow. powierzchni.*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
radio,
telewizor,
adapter,
pralkę,
łódówkę,
odkurzacz,
inne:

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

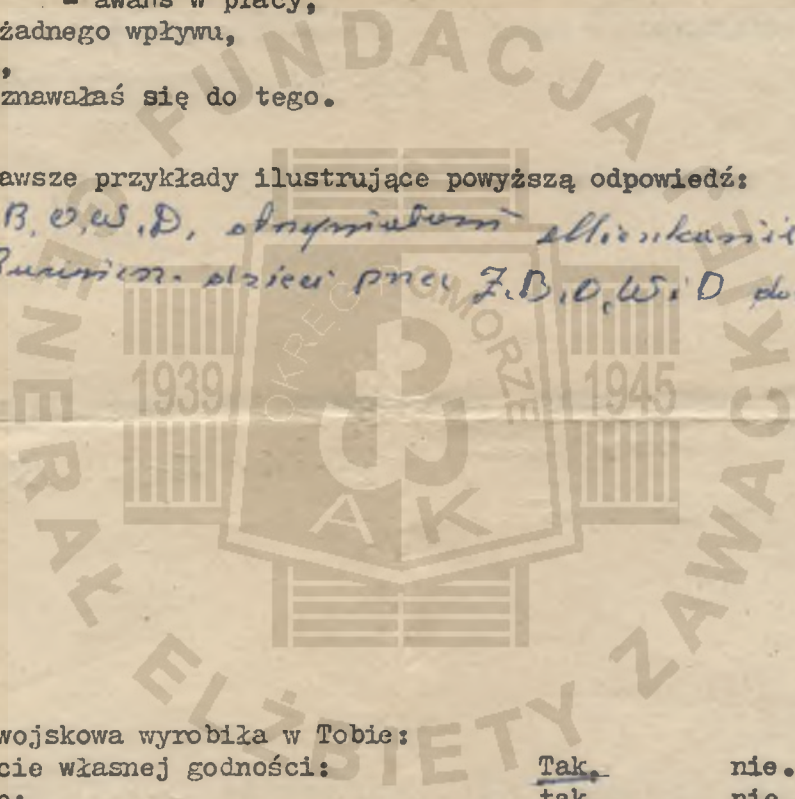
Dlaczego tak jest? *bo warabiam się chleba bo tego co warabia
elegi jest a w miarę*

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem: tak.

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymanie mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

*Pracę z B, O, W, D, otrzymaliśmy dzięki kontaktom z pracodawcą
Tak Również dzięki pracy z B, O, W, D dostaliśmy się do szkoły*

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności: Tak, nie.
- odwagę: tak, nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu: tak, nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

*Specjalnych. przykładów nie mogę podać.
Chce wrzeć że gdyby mi przypadało ymieniu Łuckości
czy też. w godzinach Panistwa musiałbym do przetrwania
tak. wytrwałość odłamnia zę gotem przetrwać
odac, w tymże życie.*

11314

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak, nie.
 - zawodowych tak, nie.
 - społecznych tak, nie.
 - naukowych tak, nie.
 - małżeńskich tak, nie.
 - towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
 Tak, nie.

Dlaczego: *Brak adresu*

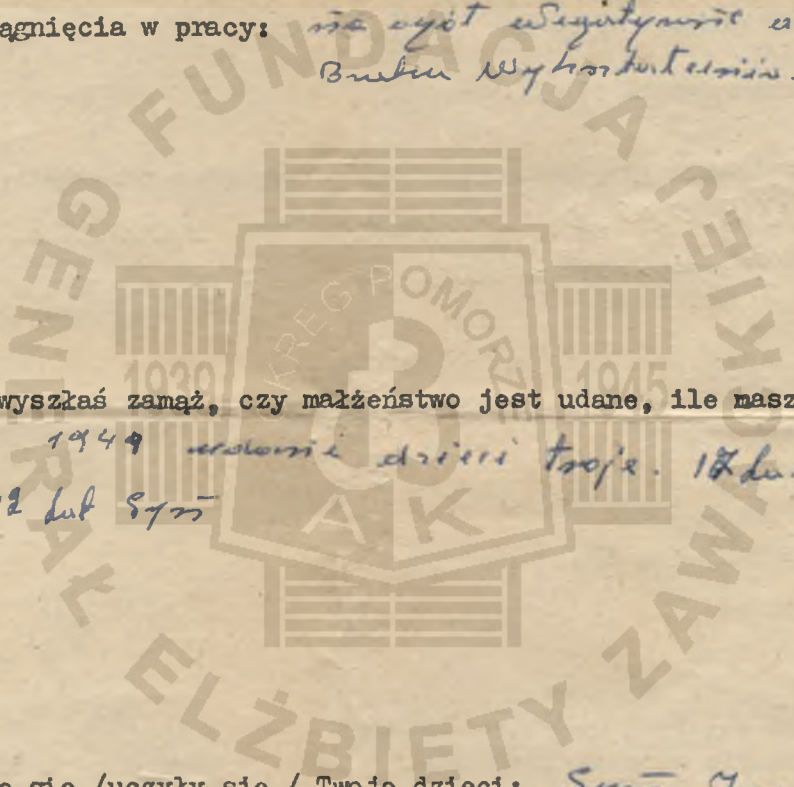
14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy: *nie było osiągnięć w tym sporządzone.
 Brak wykształcenia, i brak zdolności*

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci,
 w jakim wieku: *1949 udane dzieci troje. 17 lat pustka
 16. syn - 12 lat 87m*

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci: *Syn Janowa Elskt.
 w domu S.P.
 Pusta S.P.R. ellatomice.*

- Jak kierowałaś ich losami: *w warunkach były trudne ale jakoś przetrwały*

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei: *jeszcze nie bo nie miały*

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami: *nie regularnie służył bo jest zbyt nie sumienny a tu nawet robił mi Dobry pomiar w wojskowej i powołał go nad swoimi ustami*

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest: *chciało się mi mieć sobie wypocząć. a budni karymnie w zimnie i mraz. bronit atak. jak podskakim w wojny woj polu. Biłuj. Jest atak nie scenie.*

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady: *Raczej nie.*

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady: *nie*

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady: *nie.*

113/6

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba? *tak.*

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: *20 lat.*

b/ Jakie miałaś wykształcenie?

1 kl szkoły pod.

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

Yastini Pon Buska Fabryk Waj Jelitca

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją?

Bitarowulka Pon Luch Waj Wetyri

e/ Gdzie pracowałaś?

w puństwie, Dliniwa jako pomoc domowa

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?

zrezygowała.

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy?

dyplom rezerwy, odznaczenie Dobrych Własności Stalina i wiele innych.

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Chciałabym dodać, że taka.

Chciałabym dodać, że taka.

o 10 lat. Wcześniej posiadałam mój punkt adresowy.

to jest stacjonarne na pewno jest drugi stacjon.

to lepiej niż pewno niż wcale.

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

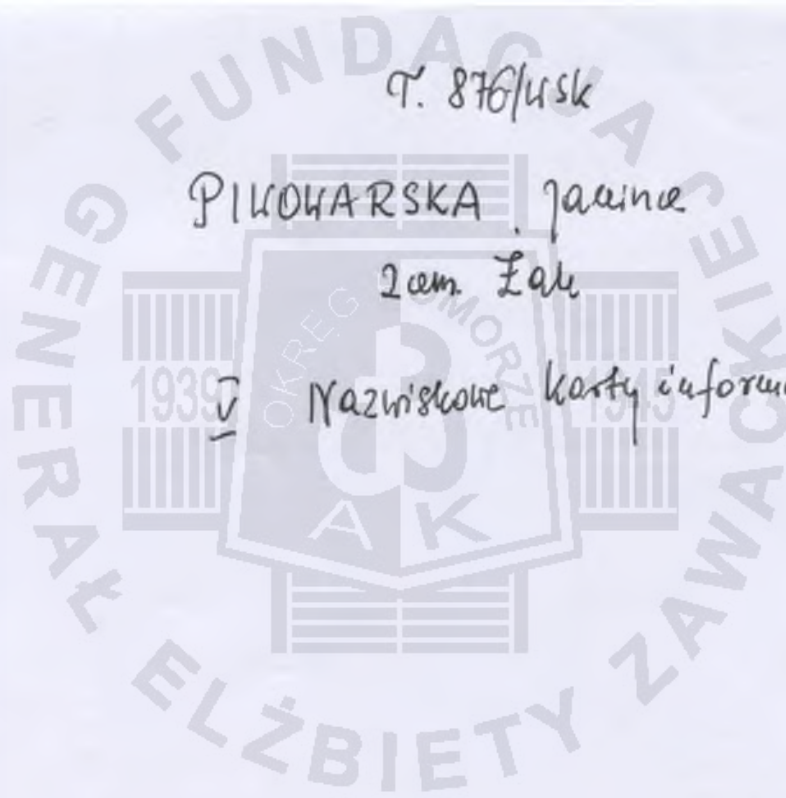
nr. 876/usk

L4P

PIKOWARSKA, Jolanta

Zam. Łódź

Nazwiskowe karty informacyjne

1
4 fot.

T-876

ZSRR-LWP

Żak Janina
z d. Piwowska

Zróżła informacji:

Relacja własna autorki.

Ankieta anonimowa z z 1967r.

Złożono: Archiwum Pomorskie A.K.
87-100 Toruń ul. W. Garbary 2.

I.Król./97

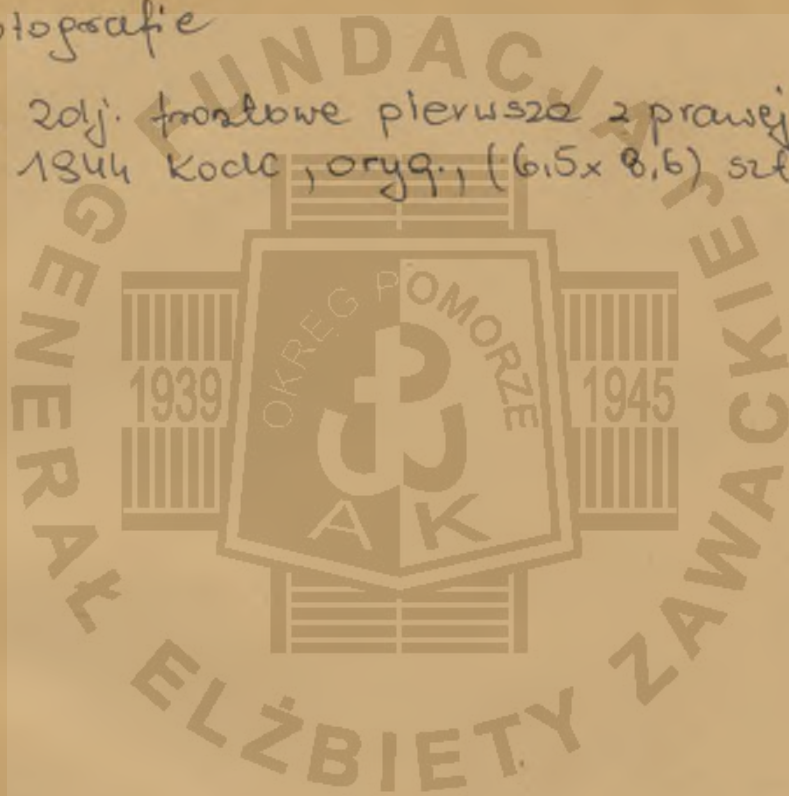
T. 876 / WSK

LWP

PIWOVARSKA Janine
zem. ZAK

VI. Fotografie

1. Zdjęcie frontowe pierwsza z prawej strony
1844 Kodło, oryg., (6,5 x 8,6) szt. 1

Z. Świtaj. 2013v.

1. WSK
Jeczaki osobowe

2. T. 876 / WSK

3. 6,5 x 8,6

4.

5. Piwowarska Janiza

6. Kock - 1944 r.

7. brak inform.

8. Uwagi: opis rca odwozcie pod:

1. Piotrusia dipiriska

2. Jozefa Grabowska

3. Janina Piwowarska - Zak

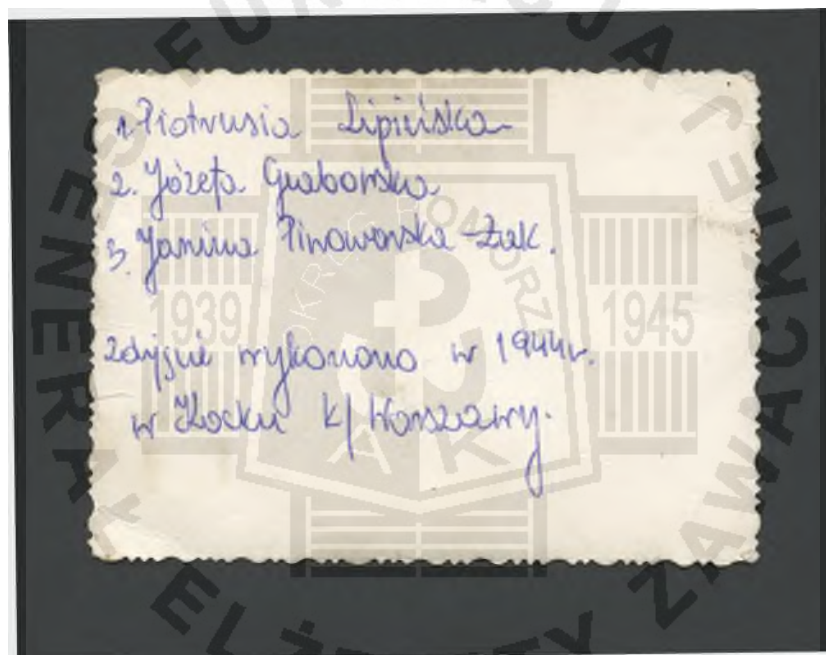
zdziecie wykomarao w 1944 r.

w Kocku K/ Wareszany

2. Sultaj. 2013r.

PIWOWARSKA Janina

zam. Żak

Firma Handlowo-Usługowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. (0-56) 686-28-48